

Illinois Zorbalık, Kavga ve Ma'duriyet Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Illinois Zorbalık, Kavga ve Ma'duriyet Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23521>

Özet

Illinois Zorbalık, Kavga ve Mağuriyet Ölçeği (IZKMÖ), akran ıiddeti davranışları ve mağuriyet deneyimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik aracın Türkçe'ye uyarlanmış eklidir. Mustafa Aydın, Elif Efilti ve Murat Diker tarafından 2020 yılında gerçekteştirilen bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye'deki okul çağındaki gençlerin zorbalık, fiziksel saldırganlık (kavga) ve mağuriyet düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemesini hedeflemiştir. Ölçek, özellikle okul ortamlarında gözlemlenen antisosyal davranışları ve risk faktörlerinin değerlendirilmesinde önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Zorbalık, Kavga, Mağuriyet, Akran ıiddeti, Okul ıiddeti, Psikometrik Uyarlama, Ergenlik, Saldırganlık.

Yazarlar

Mustafa Aydın, Elif Efilti, Murat Diker

Amaç

Illinois Zorbalık, Kavga ve Mağuriyet Ölçeği'nin temel amacı, ergenlerin hem zorba hem de mağur olarak akran ıiddeti dinamiklerine ne sıklıkta katıldıklarını sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, okul ortamında yaşanan zorbalık ve fiziksel kavga davranışları'nın yoşunluğunu tespit ederek, önleyici müdahale programları'nın geliştirilmesi için gerekli temel verileri sağlamayı amaçlamaktadır. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal özelliklerini Türk kültürüne adapte ederek, psikolojik araştırmalarda kullanılabilecek geçerli bir araç sunmayı amaçlamaktadır.

Ölçek, araştırmacılara ve eğitim profesyonellerine, zorbalık ve mağuriyet alt boyutları'nı ayrı ayrı inceleme imkanı sunar. Böylece bireylerin riskli davranış profilleri daha net ortaya konabilir.

Yapı

IZKMÖ, çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve genellikle üç ana psikolojik yapıyı ölçer:

Zorbalık (Perpetration): Bireyin akranlarına karşı uyguladığı kasıtlı ve tekrarlayıcı saldırgan davranışları'nı sıklıkla ölçer.

Kavga/Saldırganlık: Fiziksel çatışmalara veya kavgaya karşı sıklıkla ölçer.

Mağuriyet (Victimization): Bireyin akranları tarafından zorbalığa veya ıiddete maruz kalma sıklıkla ölçer.

Bu yapılar, gençlerin sosyal çevrelerindeki etkileşim kalitesini ve riskli davranış eğilimlerini yansıtan kritik bileşenlerdir. Ölçek, bu davranışlar öz-bildirim yoluyla değerlendirir ve böylece ergenlerin kendi deneyimlerine dayalı kapsamlı bir veri seti oluşturur.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması, yapısal geçerlik kanıtları incelenmiştir. Orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örneğinde doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek için istatistiksel analizler (genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi) kullanılmıştır.

Aydın, Efilte ve Diker (2020) tarafından yapılan uyarlama çalışması, IZKMÖ'nün Türk kültürüne özgü örneklem üzerinde tatmin edici düzeyde yapı geçerliğine sahip olduğunu göstermiştir. Bu, ölçek maddelerinin amaçlanan psikolojik yapılar (zorbalık, kavga, ma'duriyet) doğru bir şekilde ölçtüğü anlamına gelmektedir.

Güvenirlik

IZKMÖ'nün güvenirlik çalışmaları, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmiştir. Adaptasyon çalışması genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) yöntemine başvurulur.

Uyarlama çalışmasının sonuçları, ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında yüksek iç tutarlılık katsayıları elde edildiğini göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle uygulandığında benzer sonuçlar üretecek derecede kararlı ve güvenilir olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında, Illinois Zorbalık, Kavga ve Ma'duriyet Ölçeği'nin çok boyutlu yapısını doğrulamak amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, zorbalık, kavga ve ma'duriyet boyutlarının birbirinden ayrılan, ancak ilişkili yapılar olarak varlığını koruduğunu göstermiştir.

Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), ölçeğin orijinal yapısına uygun olarak üç faktörlü bir yapının Türk öğrenci örneğinde iyi uyum sağladığını ortaya koymuştur. Bu yapısal uyum, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinin başarılı olduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz-bildirim ölçeği, genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (Uyarlama

çalışmasında derecelendirme bilgisi verilmemiştir, ancak standart olarak bu tür ölçekler Likert kullanır).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul çağındaki ergenler ve gençler.

Yaş Grubu: Ortaokul ve lise öğrencileri (yaklaşık 11-18 yaş).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öğrencilerin belirli zorbalık, kavga etme ve mağdur olma davranışları ne sıklıkla deneyimlediklerini belirten maddelerden oluşur.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Ergen Psikolojisi, Okul Sağılığı, Sosyal Gelişim, Öz-bildirim, Saldırganlık, Geçerlik, Güvenirlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: maydinselcuk@gmail.com (Sorumlu Yazar: Mustafa Aydın)

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması 2020 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımıyla ilgili izin ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Mustafa Aydın ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: maydinselcuk@gmail.com.

Kaynakça

Aydın, M., Efiltili, E. ve Diker, M. (2020). Illinois Zorbalık, Kavga ve Mağduriyet Ölçeğinin (IZKMÖ) Türkçeye uyarlama çalışması. *OPUS- Uluslararası Toplum Araştırmalar Dergisi*, 16(Özel Sayı), 3670-3688. DOI: [10.26466/opus.768247](https://doi.org/10.26466/opus.768247)

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [illinois-zorbalik-kavga-ve-magduriyet-olcegi-toad.pdf](#)

Illinois Zorbalık, Kavga ve Ma'duriyet Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen referans kayna?a veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek maddeleri, zorbalık yapma, kavgaya kar??ma ve zorbalı?a maruz kalma durumlar?n? ölçmeye odaklanmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM